

Фесенко Г.Г.

*Доктор філософських наук, доцент
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Фесенко Т.Г.

*Доктор технічних наук, доцент
Луганський національний аграрний університет, м. Старобільськ*

ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВИХ РІШЕНЬ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО УРБАНІЗМУ

В сучасній урбаністиці переосмислюються процеси, якими витворюються просторові структури. Простір тлумачиться через його кореляцію з поняттям середовища: як заповнений простір і як довкілля ("environment"). Передусім мова йде про "об'єктний простір", множину упорядкованих об'єктів та їх характеристик-ідентифікаторів даного простору. У міське середовище також включено соціальні, матеріальні і духовні виміри. Саме тому міський дизайн витворюється у різноманітних архітектурно-просторових формах як відображення зв'язків між людьми та місцями, рухом та міською формою, природою та "збудованою тканиною".

Всесвітня організація дизайну наголошує, що місто, як місце людського буття, має оцінюватися з позиції наявності форм, що стимулюють економічний, соціальний, культурний та екологічний розвиток [1]. Через це важливо з'ясувати – відносно якої системи розглядається міське середовище, адже те, що є середовищем для однієї системи, не є середовищем для інших, що входять до множини цільових просторів. Крім того, важливо мати на увазі два просторово-середовищних контексти дизайну сучасних міст: 1) міські простори, що інтегрують, "беруть до свого кола" систему та її середовище, що функціонує і розвивається в його складі; 2) міське середовище, що оточує систему, забезпечуючи умови її доцільного, ефективного та безпечного функціонування і розвитку.

Орієнтиром для міського дизайну стає "життєпідтримувальний" ландшафт, що формується складною взаємодією природних, культурних, соціо-історичних, перцептивних характеристик. Культурні характеристики зазвичай виходять за межі визначених територіальних кордонів міста. Місто розглядається як особливий ландшафт, де практики міського життя окреслюються системами координат (природних та культурних). Мова йде про причетність природно-культурного міського ландшафту до сфер розуму, духу, творчості.

Зокрема, місто може утворювати особливий "ландшафт розуму". Ж. Дельоз та Ф. Гваттарі наводять приклад сполуки античної філософії з грецьким полісом, "з'єднання абсолютного плану іманентності з відносним соціальним середовищем, що також діє через іманентності" [2, с.127]. Міста-поліси постають територіальними утвореннями, що здійснили іманентну детериторизацію, сформувавши середовище іманентності, своєрідного звільнення містянина. Детериторизація завжди супроводжується ретериторизацією – перебудовою місця. Міста-поліси "відривалися" від сільського середовища і ставали місцями ретериторизації (міська площа і торгові мережі) [2, с.111], де творився "дизайн нової влади". Давньогрецький історик Фукідід описав процес соціальної консолідації і централізації у двох формах: фізичної агломерації людей ("великий синойкізм") та політичного об'єднання. Аристотель висвітлював соціальні і просторові процеси, пов'язані із виникненням особливого політичного та культурного ландшафту територіального центру (полісу). Навколо специфічної території Афін виникає філософське мислення. В історії також інтерпретовано ідеї про зв'язок новоевропейської філософії Ф. Бекона з Лондоном, Р. Декарта – з Парижем, Г. Спінози – з Амстердамом; філософії прагматизму В. Джеймса, Дж. Дьйо – з Нью-Йорком.

На творення морфології міста впливають візії просторовості міста. Так, постмодерна архітектура і дизайн цитує широкий спектр інформації та образів міських і архітектурних форм в концептуальних параметрах культурного різноманіття. Потужні міграційні урбан-процеси створюють у містах "колаж інтернаціоналізму", множину культурно-національних локацій. Наприклад, у міському дизайні Сан-Франциско виокремлюють процеси конструювання та реконструювання "маленьких Італій, Гаван, Токіо та ін." [3].

Міський дизайн здатен виявляти сутнісні взаємозв'язки між створеною культурою і природою, виявляти основи їх синтезу. Наприклад, творення сакрального простору середньовічних міст вимагало небесно-вертикального характеру їх архітектурно-просторових рішень. Міський дизайн, що творить характерну атмосферу, спирається на ідеї "духу місця" [4]. Конкретна місцевість/локація спроможна надихати людину на творчість. Так, у XIX ст. головним європейським центром мистецтв, архітектури, культури та науки був Мюнхен. Зокрема, внутрішня сутність Мюнхена XIX століття – "місто мистецтва", "німецькі Афіни" – склалася й завдяки особливій архітектурі, величним бульварам та спорудам. Архітектурний образ міста багато у чому формувався завдяки "казковому королю" Людвігу II, його ініціативам будівництва химерних замків в баварській сільській місцевості.

У міському дизайні психологічною контекстуалізація *місця*

наповнюється архітектурно-просторовою композицією елементів, особливо у сенсі розміщення. Спосіб розуміння місця через питання "де я?" стає еволюційно-суб'єктивним входом в міський простір. Вальтер Беньямін у своєму нарисі "Париж, столиця дев'ятнадцятого століття" звертає увагу на "міські осередки споживання" – перекриті скляним дахом торгові пасажі, що об'єднують вулиці з інтер'єрами, – на те, який "психосоціальний простір" вони утворюють. А саме – спонукає до особливого вуличного життя міста, до неспішних прогулянок (фланерству). Втім, через масштабні реконструкції старих кварталів, будівництво широких вулиць і прямих дорожніх артерій, міські практики піших прогулянок бульварами зникають. Реконструкції фізичного Парижа (середньовічного містопланування) "в ім'я прогресу" призвело до знищення частини соціального Парижа.

Варто зазначити значимість суб'єктного аналізу для міського дизайну. Будівлі та споруди візуалізуються через взаємозв'язки між означувальним (матеріальними об'єктами) і означуванним (значеннями цих матеріальних об'єктів). Архітектори та містопланувальники здатні не копіювати стандартні рішення, а оперувати різноманітними семантичними системами та створювати простори з емоційно сильним "відчуттям місця" та ідентичності. Зокрема, постіндустріальний спосіб творення урбан-тканин вимагає дизайн-втручання у матеріальну реальність (наприклад, скорочення індустріалізованих локацій, обмеження руху автомобілів тощо). Подальшого розвитку потребує міський дизайн, що пропонує інноваційні естетичні рішення для публічних просторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. World Design Organization. URL: <https://wdo.org/programmes/wdc/>.
2. Делёз Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / пер. с фр. С. Н. Зенкина. М.: Институт экспериментальной социологии, СПб.: Алетейя, 1998. 288 с.
3. Harvey D. The condition of postmodernity. An enquiry into the origins of cultural change. Cambridge, Oxford: Blackwell, 1992. 379 p.
4. Фесенко Г. Г. Морфологія міських ландшафтів: культурфілософські інтерпретації: монографія. Харків : ТОВ "ДІСА ПЛЮС", 2018. 282 с.

**МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ІННОВАЦІЙНІ
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ
АСПЕКТИ В СУЧАСНІЙ
КАРТИНІ СВІТУ**

ХЕРСОН 2019

Міністерство освіти і науки України
Херсонський національний технічний університет
Кафедра дизайну

**ІННОВАЦІЙНІ
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ
В СУЧАСНІЙ КАРТИНІ СВІТУ**

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції

11-13 вересня 2019 р.

Херсон 2019

ББК 85
УДК 7.01
ISBN 978-966-97932-2-5

Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (11-13 вересня 2019 р.), ХНТУ / за ред. Якимчук О.В. – Херсон: ХНТУ, 2019. – 428 с.

Инновационные культурно-искусствоведческие аспекты в современной картине мира // Материалы V Международной научно-практической конференции (11-13 сентября 2019 г.), ХНТУ / под ред. Якимчук Е.В. – Херсон: ХНТУ, 2019. – 428 с.

Innovative cultural and artistic aspects in the modern world // V International scientific and practical conference (11-13 september 2019), KNTU / Yakymchuk O.V. – Kherson: KNTU, 2019. – 428 p.

(укр., рос., анг. мови)

Технічна редакція: Семеняк Н.В.

Розробка обкладинки збірника: Пагельс Вікторія, студентка ХНТУ.

У збірнику представлено матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції "Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу", яка організована кафедрою дизайну Херсонського національного технічного університету та проходила 11-13 вересня 2019 року на березі Чорного моря у смт. Залізний порт Херсонської області.

Редакційна колегія:

Чепелюк Олена Валеріївна – голова редакційної колегії, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету.

Жана Манева-Чупоска – ректор Європейського університету, художник (м. Скопье, Македонія).

Колосніченко Марина Вікторівна – доктор технічних наук, професор, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Відмінник освіти України, декан факультету дизайну Київського національного університету технологій та дизайну.

Роготченко Олексій Олексійович – доктор мистецтвознавства, Заслужений діяч мистецтв України, старший науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.

Кротова Тетяна Федорівна – доктор мистецтвознавства, професор кафедри художнього моделювання костюму Київського національного університету технологій та дизайну.

Кармен Імбах – професор Національного університету мистецтв, дизайнер (м. Буенос-Айрес, Аргентина).

Бойчук Олександр Васильович – кандидат мистецтвознавства, Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри дизайну Харківської державної академії дизайну та мистецтв.

Пенг Джан – phd, доцент Уханьського політехнічного університету, графічний дизайнер (м. Ухань, Китай)

Якимчук Олена Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету.

Якимчук Дмитро Михайлович – кандидат технічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу Херсонського державного університету.

Артеменко Марія Павлівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету.

ЗМІСТ

Секція № 1. КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ДИСКУСІЇ В ТЕОРІЇ МИСТЕЦЬКИХ КОМУНІКАЦІЙ

<i>Алфьорова З.І.</i> ПРОБЛЕМИ НОВІТНЬОЇ МОРФОЛОГІЇ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЯК СКЛАДОВА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДИСКУСІЙ	16
<i>Andrea Graham</i> COLOR AND SHAPE	17
<i>Atsushi Ohta</i> EMOTIONALITY AND THE SUBCONSCIOUS IN ABSTRACT EXPRESSIONISM	18
<i>Evans Kao</i> THE PHILOSOPHY OF PLASTIC FORM AND SURFACE IN CERAMICS	20
<i>Gerardo Ranieri</i> PAINTING OF AUTHORS CERAMIC TABLEWARE IN THE ARTS AND CRAFTS OF ITALY	21
<i>Hongbo Xu</i> CERAMICS AS CONTEMPORARY ART EXPRESSION	23
<i>Jolanda Van de Grint</i> THE BEAUTY OF IMPERFECTION	24
<i>Gioulis Panagiotis, Mariia Artemenko</i> THE ROLE OF COSTUME IN CULTURAL-EDUCATIONAL AND NATIONALLY ORIENTED RECREATIONS FOR CHILDREN	25
<i>Чепелюк О.В., Сидоренко В.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ЗМІНИ ДИЗАЙНУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	26
<i>Ayşenur Ceren Asmaz</i> INDIVIDUAL ORIGINALITY VS SOCIAL ORIGINALITY	28
<i>David Cycleback</i> COGNITIVE SCIENCE OF ART AND AESTHETIC PERCEPTION	30
<i>Jayanto Damanik Tan</i> RITUAL AND DIASPORA	33
<i>Азүф О.Б.</i> СЕМІОТИКА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ХХ СТОЛІТТЯ В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРУ У УРБАНІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	35
<i>Білик А.А.</i> 60-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНІ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ	37
<i>Горлачова В.В.</i> КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРЯДУ ІНІЦІАЦІЇ В МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ "МОАНА"	38
<i>Лоліна Н.А.</i> МУРАЛ – МИСТЕЦЬКИЙ ВИКЛИК СОЦІАЛЬНИМ ТА ЕКОЛОГІЧНИМ ПРОБЛЕМАМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	41

<i>Міронова Т.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЇ СПРИЙНЯТТЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ОБ'ЄКТАХ "ART PUBLIC" ОЛЕКСІЯ ЗОЛОТАРЬОВА ТА СЕРГІЯ ШАУЛІСА	179
<i>Нетриб'як М.М.</i> РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ САКРАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ НА ТЕРНОПІЛІ	182
<i>Сумська О.П.</i> ГРАДАЦІЯ СВІТЛОСТІ ТЕКСТИЛЮ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА	184
<i>Романюк О.В.</i> ГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ НА СТІНАХ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	187
<i>Бондарчук Ю.С.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ІГРОВОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ГРОМАДСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	188
<i>Купчик Р.М.</i> ПРАКТИЧНІ НАПРЯМКИ ІНЖЕНЕРНОГО ФОРМОТВОРЕННЯ В ДИЗАЙНІ МЕБЛІВ	190
<i>Жуков. І.О.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПОШУКУ ПРОЕКТНОГО РІШЕННЯ В РОБОТІ ДИЗАЙНЕРА	193
<i>Овчарук В.С., Волинець Т.В.</i> ТЕКСТИЛЬ У ДИЗАЙНІ ВИСТАВКОВОГО СТЕНДУ	194
<i>Тобілевич Г.М.</i> ФОРМОТВОРЧА РОЛЬ ДЕКОРАТИВНОГО СВІТЛЕННЯ В ЛАНДШАФТНО- АРХІТЕКТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	197
<i>Фесенко Г.Г., Фесенко Т.Г.</i> ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВИХ РІШЕНЬ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО УРБАНІЗМУ	199
<i>Яковець І.О., Овчаренко В.Ю.</i> АРТ-ПРОСТІР У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІСТ	202
<i>Яковець І.О., Тертишник М.В.</i> ЗД-ДРУК У КОНТЕКСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ПРЕДМЕТНОГО СЕРЕДОВИЩА	205
<i>Вей Венъцзюнь</i> ДИЗАЙН И ПРОИЗВОДСТВО МЕБЕЛИ В КОНТЕКСТЕ ПРОГРАММ ИННОВАЦИОННОГО НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КИТАЯ	207
<i>Хе Сінї</i> БУТИК-ГОТЕЛЬ ЯК ОБ'ЄКТ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ІСТОРІЯ ЙОГО ФОРМУВАННЯ	210
<i>Giovanni Rotondo</i> SPIRAL AS AN IMAGE AND FORMATIVE CONCEPT IN SCULPTURE	212